ا

א) [חולין נח. וש"נ]. ב) כתובות לג., ג) [ע"

טעמו של דבר תום׳ כתובות

לג. ד"ה ממאיז. ד) לעיל ח: [תוספ' פי"א] ע"ט, ס) קידושין לב., ו) [קידושין לב. ע"ש], ו) [ברכות לו.

נב. ע"שן, ז) [ברכות נו.

וש"נ ועמ"ש בס"ד בתגיגה

טו: על לידו פירושל דענין

שינגלן, ח) [אולי צ"ל

בקלהן, ע) [דברים יגן,

ו [עעל מא.], ל) [דברים

) [עעל מא.], ל) [דברים

יו], () [דף נח.], מ) נשל"ל דף לב ע"ח. רש"ש, () [נדל"ל ניכר שמיה],

ם) [ד"ה משוס], ע) [שייך לעיל עט: במשנה], פ) [עי

מהרש"א],

מוסף רש"י

ישאר חייבי מיתות כו'. גבי מסית קחי, דרחמנה

אמר (דברים יג) לא תחמול לא תכסה, ונהרג בלי התראה על ידי הכמנת

עדים (לעיל ח:). בעדה. עשרים ושלשה (שם). ועד

שיודיעוהו. עדיו נשעת התראה שהוא חייב מיתה

המתמה שהות להייב תיעה בב"ד אם יעבור עבירה זו, ומיהו אע"ג דלא מזכרי ליה

איזו מיתה התראה היא

מה א מיי׳ פ״ז מהל׳ לאוין מה טוש"ע י"ד סי קמב סעיף יא: מב מיי פייא מהלי מקי ממון הלכה יב: ג מיי פייצ מהלכות

סנהדרין הלכה ב:

אלא למ"ר זה וזה גורם בו'. נראה דהא דחשיב ליה זה וזה גורם היינו כמאן דאמר חוששין לזרע האב דלמאן דאמר אין חוששין חד גורם הוא ותימה ומאי קשיא ליה הא הך ברייתא כר׳ יהודה דאמר כונסין לכיפה ושמעינן ליה בפ׳ אותו ואת בנו (חולין דף ענו.)

דאמר אין חוששין לורע האב ומיהו התם מיבעיא לן אי מיפשט פשיטא ליה לרבי יהודה או ספוקי מספקא ליה ועוד יש לחלק דהתם בדבר דכל חד באפי נפשיה התירא הוא פליגי אבל הכא דחד איסורא וחד התירא כולי עלמה מודו דחוששין תדע דבפ׳ כל האיסורין (תמורה דף ל: ושם) איכא מאן דשרי לר' אליעזר נרבעו ולבסוף עיברו ובפ׳ אותו ואת בנו (חולין דף עט:) מספקא ליה לרבי אליעור אי חוששין או לא ומיהו בפרק בהמה המקשה (שם דף סט.) איבעיא להו מהו לחוש לזרעו: עובר ירך אמו. משמע שכן הלכה מדלה פריך הניחה למ"ד ירך אמו אלא למ"ד לאו ירך אמו מאי איכא למימר כדפריך מזה וזה גורם ומיהו יש לדחות דכולה שמעתא לא מסיק לשנות הברייתא מפשטא אלא למרצה אליבא דרבא דאמר ולד הנוגחת אסור היא וולדה נגחו דטעמא משום דעובר ירך אמו הוא וכדמוכח בתמורה (דף ל:) ומיהו מדרבא גופיה יש לדקדק דקאמר היא וולדה נגחו היא וולדה נרבעו וכן בפרק הפרה (ב"ק דף מז. ושם) דאמר רבא פרה שהזיקה גובה מוולדה מאי טעמא גופה הוא אלמא עובר ירך אמו ותימה דבאלו טריפות (חולין דף נח. ושם) מייתי פלוגתא דוולד טריפה ר׳ אליעזר אומר לא יקרב ורבי יהושע אומר יקרב ומשמע התם

דלמ״ד טריפה אינה יולדת פליג בעובר ירך אמו כשעיברה ולבסוף נטרפה דרבי יהושע סבר עובר לאו ירך אמו והכי קיימא לן דטריפה אינה יולדת כדאית׳ התס⁰ בהדיא הלכתא בזכר כל י״ב חדש בנקבה כל שאינה יולדת וקיימא לן נמי כר' יהושע דרבי אליעזר שמותי הוא ועוד אשכחן בפ"ק דבילה (דף ו. ושם) דאמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב וכי מה בין זה לעגל שנולד מן הטרפה ביום טוב שהוא מותר וי"ל דבכל דוכתי עובר ירך אמו הוא בר מלענין טרפות שהוא

אלא למ"ד "זה וזה גורם מותר מאי איכא למימר אלא אמר רבינא אימא יאם עד שלא נגמר דינה עיברה וילדה ולדה מותר ואם עד שלא נגמר דינה עיברה ומשנגמר דינה ילרה ולדה אסור ⊕עובר ירך אמו הוא: כל חייבי מיתות: ש"מ יסמותרה לדבר חמור הוי מותרה לדבר קל א"ר ירמיה הכא במאי עסקינן ∘כגון שהתרו בו סתם והאי תנא הוא סדתניא ושאר חייבי מיתות שבתורה אין ממיתין אותן אלא בעדה ועדים והתראה יועד שיודיעוהו שהוא חייב מיתת ב"ד רבי יהודה אומר עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא נהרג ת"ק יליף ממקושש ורבי יהודה אומר מקושש הוראת שעה היתה: הנסקלין בנשרפין: ימתני ליה רב יחזקאל לרמי בריה הנשרפין בנסקלין ר"ש אומר ידונו בסקילה שהשריפה חמורה אמר ליה רב יהודה אבא לא תיתנייה הכי מאי איריא דשריפה חמורה תיפוק ליה דרובה נסקלין נינהו אלא יהיכי אתנייה הנסקלין בנשרפין ר"ש אומר ידונו בסקילה שהשריפה חמורה אי הכי אימא סיפא וחכ"א ידונו בשריפה שהסקילה חמורה תיפוק ליה דרובה נשרפין נינהו התם רבנן הוא דקאמרו ליה לר"ש לדידך דאמרת שריפה חמורה לא סקילה חמורה אמר ליה שמואל לרב יהודה "שיננא

משום דסבר אם שיירו משויר עובר לאו ירך אמו והוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות מיהו יש לדקדק מזה דמותיב התם תיובתא דר׳ יוחנן מיובתא ואע"ג דקאמר בתר הכי לימא אם שיירו משויר חנאי היא מ"מ הרי אימותב אלמא אין הלכה כן וכן דרך הש"ם כשאין הדברים עיקר אומר תיובחא אע"פ שיכול למצוא תנאי דפליגי כדאשכחן בהניזקין (גיטין דף נג: ושם) דמסיק תיובתא דמאן דאמר היזק שאינו ניכר⁰ לאו שמיה היזק ובתר הכי קאמר נימא חנאי היא ובפ' השולח (שם דף מא:) פליגי בהדיא בהיזק שאינו ניכר אליבא דעולא גבי עבד שעשאו רבו אפוחיקי ואע"ג דבפ' הערל (יצמות דף עה.) מייחי מילחיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה אלא הא דאמר רבא נכרית מעוברת שנחגיירה בנה אין לריך וכו׳ ודחיק לשנויי שאני עובר דהיינו רביתיה לאו משום שיהו עיקר דברי ר׳ יוחנן אלא משום דבעי לאוקמי מלחיה דרבא דנכרית אליבא דדברי הכל ורבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו ובתמורה (דף ל:) ובפ׳ הפרה (ב״ק דף מו.) ור״ת מפרש דבכל דוכתי קי"ל דלאו ירך אמו כדמשמע בחולין ובההיא דיבמות (דף עה.) ובפ' כילד מערימין (תמורה דף כה.) לא גריס חיובתא בתרא אלא הכי מיובמה דר׳ יוחנן לימה אם שיירו משויר תנהי היה והם דאמר רבה הכה ובתמורה (דף ל:) ולד הנוגחת והנרבעת אסור לה פליגה והיינו טעמא כיון דעד עכשיו היה חיות הולד תלוי באם הוי כאילו נגמר דין שניהם להריגה ולאו משום דהוי ירך אמו וכן הא דתנן בפ״ק דערכין (דף ז.) האשה היולאת ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד ופריך בגמ' פשיטא גופה הוא התם נמי טעמא לדפרישית ומיהו ההיא דפ' הפרה וכ"ק דף מו. ושם) קשה אמאי כי ליתא לפרה משתלם רביע נזק מן הולד כיון דלאו ירך אמו אע"ג דהוא נמי אזיק למה ישלם חלקו וחלק פרה אטו שני שוורים ממים שהזיקו אם אבד אחד מהן מי הוה משלם אידך חלקו וחלק חבירו פשיטא דלא משלם: הדף בותרה לדבר הקל. פלוגתא בפ' אלו נערות (כמוצות דף לג. ושם) במותרה למיתה אי הוי מותרה למלקות וא"ת ותפשוט מהא דתניא בפ' בן סורר (לעיל דף עא:) עשה כן בישראל ונתגייר חייב אם בא על אשת איש ישראל ואח"כ נתגייר משום דאי עביד השתא בר קטלא הוא ועל כרחיך בדאתרו ביה דאי לא אחרו ביה אי עביד השתא לאו בר קטלא הוא אלמא מותרה לסייף הוי מותרה לחנק וי"ל דאפילו לא אתרו בהיותו נכרי יש לנו לחייבו אע"פ שנתגייר הואיל וכבר נתחייב ולא מיפטר משום דלא אחרו ביה ומאחר דהשתא נמי אי אחרו ביה יש בעון זה חיוב

מיתה. וא"ת כי לא הוי נמי מותרה לדבר קל מיפוק ליה דהכא חייב כדאמר בפ' נגמר הדין (לשיל דף מה:) שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה ממיתו בכל מיתות שאתה יכול ושם פירשתים: ש הגם קלין בגשרפין. שאל הרב ר' ילחק בן הרב ר' מרדכי את הכתובה בו שאתה ממיתו בכל מיתות שאתה יכול ושם פירשתים ממורה ניזיל בתר רובא להחמיר בדיני נפשות כדאיתא בפרק קמא רבינו תם אמאי קאמר רבי שמעון ידונו בסקילה שהשריפה חמורה ניזיל בתר רובא להחמיר בדיני נפשות כדאיתא בפרק קמא דחולין (דף א.) ומירץ לא אלינן בתר רובא לחייב אותו שהוא זכאי מכל וכל שלא הרג כלל ולא דמי לאותן שהרגו ודאי אלא

איכא למימר. דהא כשנולר לאחר גמר דין לאו איהו לחודיה גרמא ליה שאף מן הזכר הוא בא דהיתר ואיסור גרמו לו שיבא: ואם עד שלא נגמר דינה הוכר עוברה. דהיינו בין נגיחה לגמר דין: ומשנגמר דינה ילדה ולדה אסור. אע"ג דלא הוה בשעת נגיחה כיון דהוה בשעת גמר דין נאסר בגמר דין עם אמו דעובר

ירך אמו הוא: ש"מ. מדקתני ידונו בסקילהים מותרה למיתה חמורה הוי מותרה למיתה קלה משום דקלה בכלל חמורה דאי לא הוי מותרה למיתה קלה הנך דנתחייבו חמורה היאך נתחייבו בסקילהים הא לא אתרו בהם מיתה זו ונפטרי׳ לגמרי אלא נילף מהכא דהוי מותרה: א"ר ירמיה. מהכא ליכא למילף הכא בהתרו בהם מיתה סתם ולפיכך קלה וחמורה במשמע: והאי סנא הוא. דקאמר לא בעינן להזכיר שם אותה מיתה: ושאר חייבי מיתות. חוץ ממסית שאינו לריך התראה דרחמנא אמרש לא תחמול ולא תכסה עליו: עדה ועדים. לאו דוקא דמסית נמי עדים ועדה קא בעי והא דנקט ושאר משום התראה נקט לה: יליף ממקושם. שהמולחים חותו לה התרו בו שם מיתתו דלא הוו ידעי לה אלא מיתה סתם: הורחת שעה היתה. ועל פי הדבור מיחייב ולא גמרינן מינה לדורות הואיל ונפקא לן י התראה מיומת המתי שיתיר עלמו למיתה אותה מיתה משמע: הנשרפין בנסקלין. משמע כגון דהוו נסקלין רובא ואיערבא בהו מיעוטא נשרפין: מיפוק ליה דרובא נסקלין נינהו. היכי נקט טעמא משום דאי אתה רשאי למושכו למיתה חמורה בלאו הכי נדיינינהו בסקילה (הוה) בתר רובה: חלה היכי חיסנייהו. חבוה

מהדר ליה אלא היכי אלמדנו: אמר ליה רב יהודה הנסקלין בנשרפין. דאע"ג דנשרפין רובא מדתני לר' שמעון בסקילה מפני שהשריפה חמורה: התם. הוא דקא מסיימי רבנן שהסקילה חמורה לאו למיתב טעמא למילתייהו מסיימי הכי אלא הכי קאמרי ידונו בשריפה כדינייהו בתר רובה ודקחמרת למיזל בתר מיעוטה משום דשריפה חמורה ואין אנו רשאין למשוך את הקלים לאו חמורה היא אלא קלה היא:

חלוי בחיות והעובר יש לו חיות בפני עלמו ולא אמרינן עובר ירך אמו שנטרף עם אמו חדע דרבא גופיה שמעינן ליה בפרק בהמה המקשה (חולין דף עה.) השוחט את הטריפה ומלא בה בן ט' חי מותר וכו' ואע"ג דבשאר מילי נמי משמע בפרק כל האסורין (חמורה דף ל: ושם) ש דעובר לאו ירך אמו לר׳ יהושע דאמר רב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת בשעיברו ולבסוף נרבעו דר׳ אליעזר סבר עובר ירך אמו ורבנן סברי לאו ירך אמו אין הלכה כן אלא כדקאמר התם רבא אמר רב נחמן דבנרבעו ולבסוף עיברו פליגי אבל עיברו ולבסוף נרבעו ד"ה אסור דעובר ירך אמו אפילו לר" יהושע דרבנן דהתם היינו רבי יהושע בר פלוגתיה דרבי אליעור ורבא נמי אית ליה דעובר ירך אמו הכא והתם ואותו לשון דרבא אמר רב נחמן הוא עיקר דמייתי ליה בפ' כל הללמים (ע"ו דף מו:) גבי משתחוה לקמה ומהא דאמר ר' יוחנן שלהי פ"ב דגיטין (דף כג: ושם) גבי שפחה דאם היתה עוברה זכתה לו משום דעובר ירך אמו ונעשה כמו שהקנה לה אחד מאבריה אין ראיה שכן הלכה דהתם אליבא דרבי קאמר ושמא אין הלכה כמותו ור' יוחנן גופיה שפירשה כן אית ליה בתמורה בפ' כילד מערימין (דף כה.) עובר לאו ירך אמו דאמר ר' יוחנן הפריש חטאת מעוברת וילדה רלה בה מתכפר רלה בוולדה ומפרש טעמא

ומחייב (שם). הנשרפין בנסקלין. משמע אחד מן הנשרפין נתערב בנסקלין הרבה, וקי"ל כל חייבי מיתות שבתורה שנתערבו ואין ידוע איזה מהן בקלה ואיזה מהן בחמורה, כולן ידונו בקלה, שאין אתה רשאי למשור את החל לעונש חמור שלה נתחייב בו (קדושין לב.). אמר ליה רב יהודה. נריה דרנ יחוקאל לרנ יחוקאל, אבא לא תיתנייה הכי. הנשרפין בנסקלין והוו נסקלין רובא, דא"יכ אמאי תלית טעמא משום דשריפה חמורה, תיפוק ליה דליכא למימר כולן בשריפה, דא״כ אזלת לך בתר מיעוטא (שם). בסקילה מפני שהיא קלה (שם). התם רכנן הוא רקאמרו כו'. האי דקאמרי שהסקילה חמורה, לאו טעמא יהבי למילחייהו, אלא הכי אמרי ידוט להו בעננט ישבי ננוינסייהו, אלא הכי אמרי ידונו בשריפה בתר רובא, ודקאמרת ידונו בסקילה להקל עליהם, אין אמה מיקל אלא מחמיר,

. שהסקילה חמורה (שם).